

SITA FINLAND OY

LINJATIE 6

01260 VANTAA - FINLAND

TEL +358 (0)10 5400

FAX +358 (0)10 540 2220

WWW.SITA.FI

8.4.2010

Ohessa SITA Finland Oy:n lausunto ympäristöministeriön asettaman työryhmän ehdotukseen uudeksi jätelaiksi.

Lisätietoja Jorma Kangas jorma.kangas@sitafinland.fi tai p. 0509127020

Vantaalla 8.4.2010

Jorma Kangas

Ympäristöministeriö
Kirjaamo
kirjaamo.ym@ymparisto.fi

Viite: Lausuntopyyntö 9.3.2010 Dnro YM036:00/2007

Asia: SITA Finland Oy:n lausunto ympäristöministeriön asettaman työryhmän ehdotukseen uudeksi jätelaiksi

TAUSTA

SITA Finland Oy on valtakunnallinen ympäristö- ja jätehuoltopalveluyritys, joka tarjoaa asiakkailleen jätehuoltoalan kokonaisratkaisuja ja niihin liittyvää asiantuntijapalvelua sekä konsultointia. Palveluitamme ovat jätteen keräily-, kuljetus-, käsittely- ja ongelmajätepalvelut sekä välinevuokraus ja -myynti. Yhtiömme on merkittävä jäteperäisten raaka-aineiden toimittaja teollisuudelle.

SITA Finland Oy:n pääasiallisia asiakassegmenttejä ovat kauppa, rakennus ja teollisuus sekä kiinteistönomistajat. Lisäksi SITA Finland Oy:llä on vahva asuinkiinteistöjen kuluttaja-asiakaskanta sekä merkittävä määrä julkisen sektorin asiakkaita.

SITA Finland Oy:n liikevaihto vuonna 2009 oli noin 74 miljoonaa euroa ja henkilökuntamäärä noin 470. SITA Finland Oy:n palveluverkosto kattaa koko Suomen. Toimipisteitä on Helsingissä, Vantaalla, Turussa, Tampereella, Porvoossa, Kotkassa, Lappeenrannassa, Seinäjoella, Lahdessa, Heinolassa, Uudessakaupungissa, Vaasassa, Ylivieskassa, Vihannissa ja Oulussa. Lisäksi hallinnoimme laajaa valtakunnallista alihankkija- ja yhteistyökumppaniverkostoa.

Liikevaihdolla, palveluvalikoimalla ja toiminta-alueella mitattuna SITA on Suomen toiseksi suurin jätehuoltoalan toimija. Omistamansa Suomen Hyötykeskus Oy:n kautta SITA Finland on Suomen kolmanneksi suurin kuitu- ja muovihyötymateriaalien kerääjä. Suomen Hyötykeskus Oy välittää erilaisia kuitu- ja muovijakeita koti- ja ulkomaisen teollisuuden raaka-aineeksi.

SITA Finland on osa kansainvälistä SUEZ Environnement-konsernia. Viidellä mantereella toimiva SUEZ Environnement on alansa johtava, yksinomaan ympäristöliiketoimintaan keskittynyt yritys, jonka liikevaihto on 12 mrd € ja henkilöstön määrä yhteensä 62.000 henkilöä. SITA Finland on toiminut Suomessa vuodesta 1999 asti.

Materiaalivolyymit

Hyötymateriaalin keräys on yksi SITA Finlandin tuotannon ydinprosesseista. Suomen Hyötykeskuksen toteutuneet kuitumateriaalin keräysluvut viime vuodelta ovat: keräyspaperia 40.000 tonnia, keräyspahvia 30.000 tonnia ja kartonkia 3.000 tonnia. Seuraamme tarkasti hyötymateriaalin keräämiseen liittyvää tuotekehitystä sekä oman toimintamme että materiaalia käsiteltäväksemme toimittavien yhteistyökumppaneidemme kautta.

SUOMI JÄTEHUOLLON JA KIERRÄTYKSEN LIIKETOIMINTA-ALUEENA SEKÄ NYKYISEN JÄTELAINSÄÄDÄNNÖN ONGELMAT

SUEZ Environnement näkee Suomen hyvänä liiketoiminta-alueena ja on siksi investoinut viime vuosina huomattavasti jätteiden kierrätykseen ja käsittelyyn. SUEZ Environnement on tuonut Suomen jätehuoltoon uusia kansainvälisiä innovaatioita, jotka ovat edistäneet huomattavasti jätteiden kierrätystä Suomessa ja edesauttanut näin kansainvälisten sopimusten mukaisten jätteiden kierrätysvaatimusten täyttymistä. SITA Finland Oy on emoyhtiönsä kautta yksi maailman suurimmista jätealan toimijoista, ja siksi se on myös merkittävä kanava suomalaisen ympäristöteknologian levittämiseksi kansainvälisille markkinoille.

Viime vuosien kehitys jätelainsäädännön muuttamisessa on kaventanut yksityisten ympäristöalan yritysten toimintamahdollisuuksia ja heikentänyt samalla yrityksiä investointihalukkuutta. Jo voimassa olevan jätelain aikana kuntien omistamille jätehuoltoyhtiöille on annettu yksinoikeuksia hyödynnettäviin jätteisiin ja siihen liittyvään liiketoimintaan. Näillä yksinoikeuksilla on poistettu kokonaan yksityisten toimijoiden mahdollisuudet tarjota suoraan palveluita asuinkiinteistöille, valtion, kuntien ja seurakuntien hallinto- ja palvelutoiminnassa syntyvälle yhdyskuntajätteelle. Yksinoikeuksien ja monopoliasemansa turvin kuntien jäteyhtiöt ovat ryhtyneet kilpailemaan myös teollisuuden ja kaupan jätteistä yksityisten ympäristöyritysten kanssa.

Jätteiden kuljetuksien siirtyminen kunnan järjestämäksi ja sopimusperusteisen jätteenkuljetuksen lopettaminen useissa kunnissa ovat ajaneet ahdinkoon paikallisia pieniä yrityksiä ja niiden työntekijöitä. SITA Finland Oy on myös havainnut, että jätteiden kuljetuksien muuttaminen kunnan järjestämäksi heikentää monin tavoin työntekijöiden olosuhteita, mm. työtapaturmat jopa kolminkertaistuvat kunnanjärjestämässä jätteenkuljetuksessa.

SUEZ Environnement näkee, että Suomessa on ollut aiemmin hyvä tehdä jätehuollon kehitystyötä. SITA Finland Oy haluaisi viedä emoyhtiönsä kautta suomalaista ympäristöteknologiaa kansainvälisille markkinoille. Kuntien roolin kasvu jätteiden käsittelyssä ja kierrätyksessä on kuitenkin johtanut suomalaisen jätealan teknologian innovaatioiden vääristymiseen ja palvelemaan vain kotikutoista kuntalähtöistä jätehuoltoa. Kuntien roolin kasvu jätehuollossa estää todellisten kansainvälisten jätealan innovaatioiden kehittymistä Suomessa, koska merkittäväksi jäteteknologian hankkijaksi on jo nykyisen jätelain puitteissa kasvanut kunnalliset jätehuoltoyhtiöt. Vapaa sopimusperusteinen jätehuolto nostaisi yhtiömme näkemyksen mukaan parhaiten esiin myös jätehuollon teknologisia innovaatioita.

Suomessa on nykyisen jätelain avulla luotu tehoton kunnallinen jätelaitosverkosto, joka antaa harkintansa mukaan pieniä urakoita yksityisten alan yritysten kilpailtavaksi. Suuret jätehuollon kokonaisuudet, joilla olisi todellista merkitystä jätehuollon ja kierrätyksen tehostamisessa, jätetään kilpailun ulkopuolelle. Samoin uusien kansainvälisten teknologiainnovaatioiden käyttöönottoa Suomessa hidastaa kunnallisten jätehuoltoyhtiöiden monopoliasema jätehuoltomarkkinoilla.

SITA FINLAND OY:N NÄKEMYS JÄTELAKIEHDOTUKSESTA

1. SITA Finland Oy ei hyväksy jätelakiehdotuksen 22 §:n sisältöä:

Kunnan järjestämään jätehuoltoon kuuluvat jätteet

Jollei jäljempänä tässä luvussa toisin säädetä, kunnan on järjestettävä seuraavien, muiden kuin vaarallisten jätteiden jätehuolto:

- 1) asumisessa syntyvä jäte;
- 2) valtion, kuntien, seurakuntien sekä muiden julkisoikeudellisten yhteisöjen ja yhdistysten hallinto- ja palvelutoiminnassa syntyvä yhdyskuntajäte;
- 3) terveys- ja sosiaalipalveluissa ja koulutustoiminnassa syntyvä yhdyskuntajäte;
- 4) liikeyhdyntöissä syntyvä yhdyskuntajäte, joka kerätään yhdessä samalla kiinteistöllä syntyvän 1–3 kohdassa tarkoitetun jätteen kanssa ja jonka määrä on vähäinen kiinteistöllä syntyvän yhdyskuntajätteen kokonais-määrään verrattuna;
- 5) muu yhdyskuntajäte, joka kerätään yhdessä 1–4 kohdassa tarkoitetun jätteen kanssa samassa alueellisessa putkikeräys- tai muussa vastaavassa keräysjärjestelmässä.

jossa kunnalle ja kunnallisille jätteyhtiöille annetaan yksinoikeus yhdyskuntajätteiden jätehuoltoon. Mikäli asuinkiinteistöt, valtion, kuntien ja seurakuntien laitokset eivät saa kunnallisilta jätteyhtiöiltä haluamaansa palvelua, kieltää tämä pykälä yhdessä 26 ja 27 pykälien kanssa näitä tahoja hankkimasta haluamaansa ja tarpeidensa mukaista palvelua yksityisiltä ympäristöhuoltoyrityksiltä.

Jätehuollon ja kierrätyksen moitteeton toteuttaminen voi tapahtua vain vapaan sopimusoikeuden kautta niin, että jätteen haltijat itse määrittelevät jätehuoltopalvelunsa tason ja valitsevat omista lähtökohdistaan jätehuoltopalveluidensa tuottajan, jonka avulla ne voivat saavuttaa jätehuollon ensisijaisuusjärjestyksen mukaisen jätehuollon. Valtion, kuntien ja seurakuntien laitokset kykenevät itsenäisesti suunnittelemaan ja järjestämään jätehuoltonsa korkeatasoisesti ja kustannustehokkaasti ilman kuntien ja kunnallisten jätteyhtiöiden muodostamaa välikättä.

SITA Finland Oy:n mielestä myös jätelakiehdotuksen 22 §:n sisältö on ristiriidassa ehdotuksen 5 §:n kanssa (Yleinen velvollisuus ja ensisijaisuusjärjestys), koska jätteen haltija ei voi itse hankkia ensisijaisuusjärjestyksen mukaista palvelua yksityisiltä palveluntuottajilta.

Ehdotetussa muodossa jätelaki johtaisi siihen, että valtion, kuntien ja seurakuntien laitokset joutuisivat maksamaan kunnan jätemaksun. Lakiehdotuksen mukaan maksulla katettaisiin kaikki maksut, joita aiheutuu jätehuollon järjestämiseen liittyvistä tehtävistä, siis myös jätehuoltoon liittyvät hallintopalvelut ja jäteneuvonta. SITA Finland Oy:n asiakkaiden siirtyminen kunnan järjestämään jätehuoltoon on johtanut jätehuoltokustannustemme nousuun palvelutason samanaikaisesti heikentyessä. Mielestämme on kohtuutonta velvoittaa asiakkaitamme jätelailla sellaiseen joustamattomaan systeemiin, joka tehottomuuden lisäksi lisää asiakkaidemme kustannuksia.

SITA Finland Oy toteaa, että jätelakiehdotuksen 22 §:n 2, 3, 4 ja 5 momentit tulee poistaa.

Jätelakiryhmä ehdottaa yksityisten ympäristöalan yritysten toimintamahdollisuuksia kavennettavaksi nykyisestä samalla kun kuntien oikeudet kasvaisivat. Ehdotettu sääntely aiheuttaa huomattavia kilpailuneutraalisuusiägelmiä yksityisen ja julkisen palvelutarjonnan välille, jos kuntien omistamille jätehuoltoyhtiöille luodaan laissa edellytykset saada yksinoikeus hyödynnettäviin jätteisiin ja siihen liittyvään liiketoimintaan. Tämä on ristiriidassa myös voimassa olevan hallitusohjelman kanssa, jossa luvataan taata tasapuoliset kilpailuedellytykset yksityiselle ja julkiselle elinkeinotoiminnalle. Tällä on tarkoitettu jo olemassa olevan ei-neutraalin sääntelyn muokkaustarvetta eikä yritystoiminnan heikentämistä.

2. SITA Finland Oy ei hyväksy jätelakiehdotuksen 41 §:n ja 45 §:n sisältöä:

Pakkausten tuottajavastuun osalta on kohtuuton tilanne, että yksinoikeus asumisessa syntyvän pakkausjätteen kiinteistökohtaiseen keräykseen annetaan kunnille - jopa ilman mitään vaatimus- tai tavoitetasoa - sikäli kun tuottajat eivät sitä järjestä. Pakkausten tuottajatahot ovat selkeästi ilmoittaneet, että ne eivät ole kiinteistökohtaisesta keräyksestä kiinnostuneita. Suurella osalla kunnista ei ole minkäänlaista valmiutta tämän logistisesti ja hankintatoimenkin kannalta mutkikkaan tehtävän hoitamiseen. Pelkästään nykytilannetta tarkastellen tämä merkitsisi laajan kiinteistöllä tapahtuvan keräyksen alasajoa ja tulevaisuuden kehityksen pysähtymistä. Kansalaisille tämä merkitsisi sitä, että useimmissa kunnissa he eivät voisi saada haluamiaan palveluja edes hankkimalla niitä vapailta markkinoilta. On huomattava, että asuinkiinteistöissä on suuri halu osallistua ympäristönsuojeluun nimenomaan jätteiden lajittelua lisäämällä, mikä samalla merkitsee jätehuoltokustannusten merkittävää pienenemistä.

Mikäli 22 §:n 1 momentin mukaisissa toiminnoissa syntyvää jätettä ei toimiteta tuottajan järjestämään vastaanottoaikkaan tai kuljetukseen, SITA Finland Oy:n mukaan jätehuollossa noudatetaan, mitä luvussa 4 säädetään.

Käytöstä poistetun tuotteen haltijalla pitää olla oikeus toimittaa jätehuollon ensisijaisuustavoitteiden saavuttamiseksi tuottajanvastuun piiriin kuuluva jäte kierrätettäväksi yksityisoikeudellisen sopimuksen perusteella 19 §:n mukaiselle toimijalle.

3. SITA Finland Oy:n näkemyksen mukaan yhdyskuntajätteen kuljetus tulee järjestää jätelakiehdotuksen 24 §:n, vaihtoehto 2:n mukaisesti (Jätteen haltijan järjestämä jätteenkuljetus). Yhtiömme mielestä on välttämätöntä, että jätteenhaltijalla on mahdollisuus kilpailuttaa asumis- ja yhdyskuntajätteen kuljetus.

SITA Finland Oy haluaa rakentaa kierrätyksestä laajan ja kansainvälisen teollisuuden alan, joka olisi merkittävä työllistäjä ja taloudellinen toimija Suomessa. Työryhmän ehdotus uudeksi jätelaiksi ei yhtiömme mielestä luo edellytyksiä kierrätysteollisuuden synnylle Suomessa. Yksityisten ympäristöyritysten toimintamahdollisuuksien kaventaminen jätelakiehdotuksessa asettaa suuria riskejä jo tehdyille ja suunnitteilla oleville investoinneille.

Jätelakiehdotusta pitää muuttaa siten, että se kannustaa yrityksiä investoimaan uusiin palveluihin ja luomaan kasvua kierrätysteollisuuden alalle.